

Is nu de tijd om de veteraanboom op de politieke agenda te zetten?

Eindelijk kansen om veteraanbomen te behouden

Vetree is een Europees project voor het behoud van veteraanbomen. Volgens de auteurs is dit initiatief een belangrijke kans om deze belangrijke veteraanbomen te behouden voor ons landschap. Hun motto is: 'Laten we ons als vakbroeders en boombeheerders inzetten voor deze majestueuze exemplaren!' Op die manier kan de volgende generatie wel de term *ancient trees* gebruiken

Auteurs: Frits Gielissen en Bart van Duijnhoven, O.B.T.A. de Linde en Terra Nostra

Vetree staat voor 'Vocational Education and Training on Veteran Trees'. Het is een Europees project dat gericht is op het verspreiden van kennis met betrekking tot het beheer van veteraanbomen. Het initiatief hiervoor is genomen door het Ancient Tree Forum. Dit een organisatie uit het Verenigd Koninkrijk, met kopstukken als Ted Green, Neville Fay, Helen Read en David Lonsdale. Een anders doel is om op zowel nationaal als Europees niveau de tegenstrijdige wetgeving aan te kaarten.

Als vakwereld moeten wij gezamenlijk veteraanbomen op de politieke agenda te zetten. Iedereen praat over het aanplanten van veel

4 min. leestijd

Wij hebben in ons raamlogo de tekst ter behoud van monumentale, veterane en waardevolle bomen. Zo'n 85 procent van onze werkzaamheden heeft hiermee te maken. Dat geldt voor zowel onderzoek, advies als begeleiding van de uitvoering ervan. We zijn altijd al geboeid geweest door veterane bomen. Deze interesse is alleen maar gegroeid. Hierbij waren personen als John Harraway, Neville Fay, Claus Mattheck en Christoph Marx van invloed. Na het behalen van het Veteran Tree Specialist-certificaat op uitvoerend niveau te Hatfield UK, beschikken we nu ook over het certificaat op adviserend niveau.

Frits Gielissen, mede-eigenaar van O.B.T.A de Linde vof (sinds 1985)

jonge bomen om klimaatdoeleinden te halen, maar onze oude bomen zijn minstens zo belangrijk, zo niet belangrijker. Organisaties als het Ancient Tree Forum, de Bomenstichting en stichting Wereldboom zijn hier actief mee bezig.

Noodzaak in Nederland

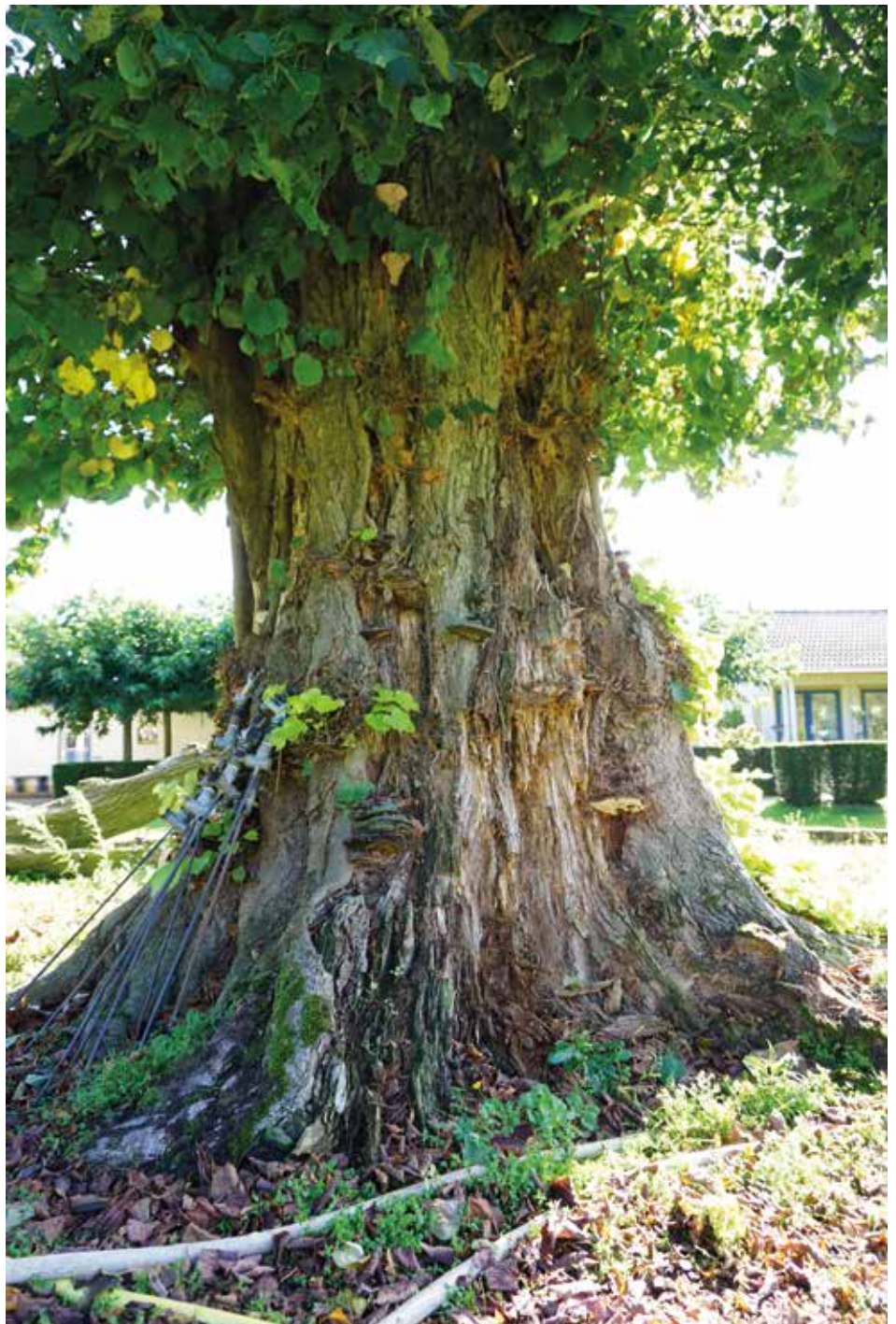
Hoeveel veteranabomen zijn er naar schatting in Nederland? Hier durven wij geen antwoord op te geven. Te weinig, in elk geval. Toch zijn er mogelijk meer dan we denken. Naar schatting zijn er in Nederland tweeduizend bomen die zich in de 'jongveteranafase' bevinden. Dit is één van de ontwikkelingsfasen volgens Neville

Fay. Naar schatting bevinden zich echter nog geen honderd bomen in de 'oudveteranafase'. Wat we wel weten, is dat er maar een beperkt aantal eeuwenoude bomen is in Nederland. Oorzaken zijn onder andere de geologische opbouw van Nederland, de VOC-periode, de industrialisering, de Tweede Wereldoorlog, de ruilverkaveling, het polderlandschap, de zorgplicht, maar ook de mentaliteit om projecten te ontwikkelen waarbij alles moet wijken voor de inpassing. Wie kan in zijn directe omgeving tien projecten opnoemen waarbij oude bomen

succesvol zijn ingepast?

Wat houdt het certificaat in?

Je kunt jezelf afvragen waarom er naast EAC-ETW en EAC-ETT weer een EAC-certificaat is bijgekomen. Is dat noodzakelijk? Een interessante insteek van Vetree is dat de situatie beoordeeld wordt vanuit de optiek van de boom in zijn omgeving, met inachtneming van de levensfase(s) van de boom, maar ook welke levensgemeenschappen er afhankelijk van zijn. Een boom tot veteraan verklaren is geen

Bij Terra Nostra heb ik het voorrecht om vaker ingezet te worden bij opdrachten rondom veteranabomen. Mijn interesse heeft vorm gekregen tijdens het afstudeerproject op Larenstein, dat georganiseerd werd door Stichting Wereldboom. Dit was gericht op veteranabomen. Ik heb toen meerdere projecten met betrekking tot veteranabomen opgepakt met onder andere vakgenoten als Willy Detiger, Ton Stokwielder en later ook Henry Kuppen en Frits Gielissen. Daarbij hebben we onderzoek gedaan, advies gegeven, en uitvoering verricht. In mijn vrije tijd ben ik op verschillende bomenreizen geweest, waaronder bomenreizen die georganiseerd werden door de Belgische vakvereniging.

Bart van Duijnhoven, werkzaam bij Terra Nostra

sinecure. Om het examen te kunnen doen, moet je ten minste vijf jaar in bezit zijn van een ETW-certificaat voor uitvoerend niveau en vijf jaar ETT voor adviserend niveau. De noodzaak van het certificaat is aanwezig, want er is een schrijnend tekort aan veteranabomen. Het verzorgen en beheren van veteranabomen wordt getest tijdens het examen. Verder zorgt het proces voor bewustwording van veteranabomen en hun belang. Wat is er nodig om de omgeving

aan te passen aan de boom? Dit varieert van het verplaatsen van een zitbankje tot het omvormen van het beheer van de omgeving. Dit zijn aanpassingen waardoor er op korte én lange termijn winst te behalen is. De uitdaging is om dit op boomtechnisch en ecologisch gebied te bewerkstelligen, maar ook door middel van duidelijke communicatie. Kennisdeling is een belangrijk onderdeel van het certificaat. Hoe gaan we in Nederland en in het buitenland om met de vraagstukken rondom veteranabomen?

Het probleem met de huidige benadering van ons vakgebied

Het vakgebied waar wij als boomtechnisch adviseurs en/of boomverzorgers in werken, wordt veelal gestuurd vanuit de 'veiligheid voor de omgeving'. Uiteraard is de veiligheid van groot belang, maar zijn we hier niet in doorgeslagen? We moeten hier inventiever mee omgaan. Dit gebeurt deels ook in bos- en natuurgebieden, waar de rechter bij diens oordeel redelijkheid en billijkheid in overweging neemt. Een mogelijke oplossing is om de omgeving aan te passen aan de boom. Dat is nu meestal niet het geval.

Wanneer is er nu eigenlijk sprake van een veteranaboom? Een veteranaboom is een boom die zijn uiteindelijke grootte op de betreffende groeiplaats heeft bereikt. Deze boom is vaak op het eind van zijn volwassen levensfase en vertoont duidelijke veteranenkenmerken. Dit zijn kenmerken als rottend hout in de stam, takken of wortels, vruchtlichamen van schimmels, holtes en een reducerende kroon.

Interessant project

In een recente opdracht, die Terra Nostra uitvoerde voor gemeente Den Haag, vond er naast beoordeling op veiligheid ook beoordeling op boombiotopen plaats. Waar een holte bij een boomveiligheidscontrole geldt als een gebrek, is het ecologisch gezien een kwaliteit. Juist bij veteranabomen zijn veel van deze symptomen aanwezig. Deze symptomen zijn van grote waarde voor de biodiversiteit van de directe omgeving. In de opdracht hebben wij daar vorm aan gegeven, waarbij de wettelijke context is meegenomen. Eén van de adviezen is het omleggen van geasfalteerde fietspaden. Zo worden de bomen behouden en krijgen ze de kans om zich te vormen naar de volgende levensfase. Tegelijkertijd wordt de veiligheid gegarandeerd. Bij deze werkzaamheden kunnen duurzame oplossingen bedacht worden.

Binding met veteranabomen

Op 9 september 2020 werd het eerste examen Veteran Tree Specialist op adviserend niveau in Nederland afgenomen. Het examen is door Vetree afgenomen in de Kasteeltuinen te Arcen. Drie weken later mochten Frits Gielissen en Bart van Duijnhoven zich met trots Veteran Tree Specialist noemen.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

Eikenopstand gemeente Horst aan de Maas